

REDNOSTVO ZARJE je v Ljubljani, Frančiškanska ulica št. 8.
(karna l. nadst.). Uradne ure za stranke so od 10. do 11.
polodne in od 5. do 6. popoldne vsak dan razen nedelj in
prijaznikov. Rokopisi se ne vračajo. Nefrankirana pisma se ne
sprejemajo.
MROČNINA: celoletna po pošti ali s pošiljanjem na dom za
Ogrsko in Bosno K 21:80, polletna K 10:80, četrtletna
K 5:40, mesečna K 1:80; za Nemčijo celoletno K 26:40; za
ostalo inozemstvo in Ameriko celoletno K 36:—.
Posamezne številke po 8 vin.

ZARJA

ZARJA izhaja vsak dan razen nedelje in praznikov
od pol 11. dopoldne.
UPRAVNOSTVO se nahaja v Selenburgovi ulici št. 6, II., in
uraduje za stranke od 8. do 12. dopoldne in od 3. do 7. zvečer.
Inserati: enostopna petletna 30 vin., pogojen prostor, poslana
in reklame 40 vin. — Inserate sprejema upravništvo.
Nefrankirana ali pre malo frankirana pisma se ne sprejemajo.
Reklamacije lista so poštnine proste.

Štev. 733. V Ljubljani, v četrtek dne 13. novembra 1913. Leto III.

Kranjski klerikalci in napredek.

V kranjskem deželnem zboru se slišijo čudne besede; enkrat pravi dr. Krek, da vse postransko, glavno je, da je napredek; drugič docira dr. Lampe, da se napredek ni mogoče trajno upirati. Če je človek slučajno navzoč pri taki debati in zve, da sta oba govorilnika člana večine, bi blagovoljno kranjsko deželo, ki ima vladno tako polno ljubezni do napredka. Če se potem ozre po deželi, in če si ogleda delo te večine, bi obupal vpricho krvavega nasprotja med besedami in dejanji.

Dr. Krek misli, da se vsako gospodarstvo, tudi tako, kakršno vodi kranjski deželni odbor, poraviči z besedo — samo z besedo! — o napredku; dr. Lampe meni, da ni treba ničesar storiti za splošno in enako volilno pravico, češ napredek jo že prinese sam. Naučili so se govoriti, da se ne sme tako govoriti, kakor v prednjem veku; dejanja pa so ostala nazadnjaška in diše po minulih stoletjih.

Veliko bolj od Kreka in Lampeta je uganil besedno dr. Pegan, ki je na vsaki burni seji neprehoma govoril o »našem« — to se pravi klerikalnem — »gospodstvu«. Ta beseda vsaj ni lažnjiva; ona označuje dejstvo in klerikalni namen. Ne vladati, ampak gospodovati hočejo klerikalci, in vse njih početje gre za tem, da uresničijo ta namen do zadnje skrajnosti. Absolutni gospodari hočejo biti v deželi, in njih absolutizem je vseskozi policijskega značaja. To se je pokazalo z nepobitno jasnostjo v deželni zboru, to se kaže sedaj po razpustu. Zlasti zadnji ukrepi o gasilskih društvih so bravo delo terorističnega absolutizma.

V teh razmerah so vse besede o napredku brezne faze, ki učinkujejo kakor zasmevanje in morajo razburiti vsako dušo, ki smatra politiko za kaj boljšega kakor za komedijo. Resničen napredek je nemogoč brez svobode, ki jo klerikalci zahtevajo z besnim sovraštvom. Posebno važen pogoj napredka pa je tudi svobodno sodelovanje opozicije, katero naravnost bozdravlja vsaka vladajoča večina, če ji gre za resno in pošteno delo ter za uspešen razvoj.

Tudi najidealnejša vlada postane, če črpa vse misli le sama iz sebe, enostranska in pride nevarnost, da prezre in zanemari važne opravljene interese. Na vsem svetu ni hriba, iz katerega bi bilo mogoče pregledati vso zemljo; z vsakega stališča je obzorje omejeno, in zahteva, da je treba poslušati več zvonov, velja posebno v politiki. Res je, da zmanj klerikalna stranka, če govori v javnosti, sama sebe za nekakšno univerzalno stranko, v kateri so zastopani vsi razredi, vsi stanovi, vsi interesi. Kdor se je oprostil fanatičnosti, ve, da je to nemogoče. Nasprotja so v vsakdanjem življenju prevelika, da bi se dala izbrisati v politiki. Saj so ravno nasprotja interesov najmočnejši faktor, ki loči stranke, in ni je organizacije in ne more je biti, da bi ustregla vsem.

Klerikalna stranka si je izmislila ime »ljudstvo«; to naj bi bil klobuk, pod katerega bi stlačila vse. Toda »ljudstvo« je jako nedoločen pojem. Med tem, kar imenujejo klerikalci »ljudstvo«, so še vedno jako velike razlike, katerih ne more zatrepi nobena sila. Toda oni potrebujejo nedoločene pojme, ker hočejo gospodovati nad veliko maso, ki ne sme priti do zavesti, da hrib ni dolina in da je Petrov žep nekaj drugega, kakor Pavlov žep. Kar je dobro za hlapca, bo pogostoma zoprno gospodarju; delavčevo stremljenje se ne vjema z delodajalčevim; kdor prodaja, bi rad veliko dobil, kdor mora kupovati, bi rajši malo plačal.

Stranka, ki hoče vse »ljudstvo« kljub njegovim nasprotnim interesom pometati v en lonec, mora sletiti enega ali pa drugega. Obiljuje lahko vsem; izpolniti ne more vsega. Z besedami je lahko prijazen kapitalistu in delavcu, agrarcu in mestnemu konzumentu. Toda če bo podpirala izkoriščevalca, bo morala škodovati izkoriščevanemu, če bo podraževala živila, bo manjšala konzumentu kruh.

Naj se vedejo klerikalci »ljudsko« kolikor hočejo, odpraviti vendar ne morejo dejanskih nasprotij in stati ne morejo na desetih različnih stališčih. Izbrati si morajo eno. Tedaj pa morajo zanemarjati druge interese in jih zapostavljati. Tudi če bi imeli najboljšo voljo, bi morali postati enostranski. Ali če bi bila volja res dobra, bi morali prav zaradi neizogibne enostranosti gledati, da jo vsaj deloma korigirajo s pomočjo zastopnika drugih interesov in v ta namen zagotoviti opoziciji v deželi in v zbornici čim večjo svobodo.

Vsaka poštena vladajoča večina si želi opozicije. Želi si je že zaradi pouka. Zakaj če ima klerikalna stranka tudi vелеume v svojih vrstah, vendar ni vsegavedna in ne more imeti vsestranskih nazorov. Harun al Rašid je baje ponoči preoblečen hodil med ljudstvo, da bi spoznal njegovo življenje in mišljenje. V modernih deželah ni treba takih nerodnih ovinkov, ki vendar ne vodijo do cilja; ljudstvo ima svoje zastopnike v parlamentih, da tam razlagajo nazore prebivalstva ter njegove želje in zahteve. In čim pestreje je tak parlament sestavljen, tem lepšo priliko ima vlada, da se vsestransko seznaní s hotenjem in umevanjem vseh.

Na taki široki podlagi je mogoč napredek. Ali opozicija mora uživati svobodo, če hoče služiti tej važni nalogi, in vedeti mora, da njene besede, če imajo kaj zdravega jedra, niso govorjene vetru, da jih raznese kakor dim.

Kranjski klerikalci pa ne marajo opozicije. Sestavili so volilni red tako, da je velikansko število prebivalstva opeharjeno za volilno pravico. Z mnenjem organiziranega, razredno zavednega delavstva se deželni kristjani nečesto seznati, kajti če bi bili imeli resno voljo, bi bili brez težave uredili volilni zakon tako, da bi organizirano delavstvo doseglo vsaj del politične pravice v deželi. V ljubljanski občini so se klerikalci ogrevali za proporcionalno volilno pravico, ker so z njeno pomočjo sami hoteli priti v zadostnem številu v občinski svet. Za deželni zbor niso hoteli ničesar slišati o proporciju, ker ne bi bili sami imeli dobička do tako pravične uredbe. Namenoma so se trudili s kombinacijo, ki naj bi socialiste popolnoma izključila iz zbornice. In vendar so tudi socialisti na Kranjskem činitelj, ki bi ga bilo treba vsaj slišati.

Kakor so hoteli klerikalci zagraditi pot organiziranemu delavstvu, tako so hoteli vsaki opoziciji v zbornici zamašiti usta. Brez tega namena bi bil hlapčevski opravičilec deželne zbornice nepotreben in nezmišeln. Razumljivo je, če si hoče večina zavarovati pravico dela v zbornici; določbe, ki bi ovirale frivolno obstrukcijo, bi vsakdo lahko odobril, ako ne smatra deželne zbornice za hišo komedije. Ali klerikalni opravičilec izroča opozicijo na milost in nemilost večini, tako da sedi, če ni sestavljena iz samih mojstrov debaterske umetnosti, le za štafažo v zbornici. Svoboda besede je v kranjskem deželnem zboru prazna pena, ki jo večina lahko razpiha, kadar se ji ljubi. In resnično je bil kranjski deželni zbor v zadnjem zasedanju fatalno podoben ogrskemu državnemu zboru, le da se je kranjska opozicija precej razlikovala od ogrske.

Kdor noče opozicije, pa tudi noče napredka. Zakaj to, kar giblje napredek, element, ki goni sile naprej, je boj. Ta je mogoč le tam, kjer se izražajo nasprotja, kjer trči svobodno mnenje ob svobodno mnenje, kjer se merijo sile in švigajo iskre. Mir je stagnacija. Ali tudi tak ropot, kakršnega smo včasih doživeli v deželni zboru, ni boj. Če večina kriči in zmerja, opozicija pa molči, se to lahko primerja gostilniškimi prizorom; v parlamentarnem boju se morajo oglašati argumenti proti argumentom, nazori proti nazorom, v svobodni debati se morajo bistriti pojmi, in čim mogočnejša je večina, tem več prostosti se mora privoščiti opoziciji, že zato, da more iz dela opozicije črpati čim več koristi.

V Kranjskem deželnem zboru pa je bilo vse nasprotno, in zato pretresa človeka homerski smeh, če sliši govoriti o napredku. Treba bi bilo napredka kranjski deželi, treba bi ga bilo slovenskemu narodu, treba bi ga bilo našemu delavstvu. Ali vse drugačne morajo postati razmere v deželnem zboru, če se hoče res doseči napredek. In ker ni pričakovati, da se klerikalci skesaajo, mora opozicija skrbeti, da se izpremene razmere. To pa je v prvi vrsti naloga volilcev. Vprašanje je, koliko opozicije pošljejo v deželni zbor in kakšna da bo. Veliko bi bilo pridobljeno, če bi v deželnem parlamentu zadonela nova beseda, če bi se oglašali nazori, ki so bili doslej zadušeni in bori se s tem nekoliko izpremenilo ozračje v deželi.

Vstop socialne demokracije v kranjski deželni zbor bi bil lahko začetek nove dobe. Kajti v boj bi prišel nov element, kar pomeni, da bi se boj poživil. In več življenja, več boja bi bilo, več napredka. V tem je veliki pomen socialistične agitacije pri volitvah.

Gospodarska kriza in brezposelnost.

Poročilo sodruga dr. Bauerja na nemškem strankinem zboru.

Delegat na tem strankinem zboru mi je pripovedoval o neki tovarni za stroje na Češkem. V tej tovarni je bilo zaposlenih pred enim letom 2000 delavcev; to število je padlo sedaj na enajst sto, in teh enajst sto delavcev ne dela več po 54 ur na teden kakor pred enim letom, temveč le po štiri dni na teden in tudi ob teh dneh ne toliko ur kakor prej. In mezde delavcev, ki so še ostali, ki se še niso izselili, so tako padle, da zasluži strugar, ki je pred enim letom zaslužil 60 K na teden, sedaj po 20 K na

teden. Ta primer je tipičen. Kaže, kako izgleda danes v Avstriji. V času, ko postavlja vlada one velikanske zahteve, o katerih je govoril Leuthner, so tovarniške dvorane prazne, stroji počivajo, na desetisoč delavcev brez posla, stotisočem se prikradajo meзде s prazničnimi šilhtami, cele armade proletarcev gnane k izseljevanju. Statistika delovnega statističnega urada nam pove, da je izgled, potem javnih posredovalnic za delo dobiti delo, skoraj v vseh obdobjih za polovico manjši kakor pred enim letom, in kadar bomo dobili statistične podatke za zadnje leto, bomo videli, da je naraslo šte-

vilno otrok, ki so umrli, da je naraslo število tatvin, goljufij, samomorov in bankrotov. Brez dvomno je, da imamo danes v Avstriji težjo gospodarsko krizo kakor so bile vse zadnjih desetletij, ki je tako huda kakor ni bila še nobena od industrijske depresije let sedemdesetih, ki je sledila velikemu polomu leta 1873. Kako je mogoče, da gleda ves meščanski svet s tako ravnodušnostjo naraščanje bede mas? Včeraj ali predvčerajšnjim je izšla v dunajskem časopisju okrožnica, podpisana od najimenitnejše gospode, okrožnica, ki pripoveduje, da je danes na Dunaju

50.000 otrok, ki nimajo toplega kosila

in prosijo mile darove za te otroke. Ali zdi se mi, da so ti mili darovi vendar preuborno sredstvo, da bi potolažili vest vladajočih razredov.

Seveda, meščanski svet ima izgovor za svoje nezanimanje: »Ali so gospodarske hrize kaj novega? Ali jih ne doživimo vsakih deset let enkrat? Žalostno je to, ali kaj hočemo!« To res velja za meščanski svet. Res je, da je bil od leta 1825 dalje, ko je prvič prihrumela čez Evropo moderna industrijska kriza, vsakih deset let najmanj enkrat pognan ves industrijski svet iz tečajev. Vsaki taki krizi sledi več let trajajoča depresija. Potem okreva industrija počasi, prosperiteta narašča in se dvigne do visoke konjunktore, ki priganja delavstvo k največjemu naporu in končno — saj poznate slavni opis Engelsov — zopet konča v jarku poloma. Resnično je torej: Nič več se ne čudimo krizam in nič več se ne razburjamo zaradi njih; ali kriza, ki jo imamo sedaj, je po vzrokih, poteku in sili vendar vse drugačna kakor one, ki smo jih že prestali.

Imeli smo visoko konjunkturo v letih 1905 do 1907. Potem je prišla mednarodna kriza, izhajajoča iz Amerike, ki je napravila visoki konjunkturi nenaden konec. Naslednja leta smo imeli že brezposelnost in leta 1909 je narasla močno gospodarska kriza vsled posledic bosanske krize. Industrija si je opomogla le počasi. Med tem ko je imela naša industrija v letih 1910 in 1911 le zmerno posla, je že udrila doba

nezmerne kapitalistične špekulacije.

Po mnogih letih smo doživeli zopet veliko špekulacijo na borzi. Obenem s to špekulacijo smo dobili tudi veliko stavbno in zemljiško špekulacijo. Tako smo imeli v letih 1910 in 1911 sicer slabe razmere v industriji, ampak špekulacija je pognala akcije in zemljišča na cene, ki bi niti v časih najvišje prosperitete ne bile upravičene.

Kapitalisti ne verujejo, da ustvarja le delo vrednote in če jih človek posluša, tedaj bi menil, da mislijo, če se položi v blagajno menico poleg akcije, da rode mladiče. Ali resničnost pokazuje vedno, da ustvarja edino le delo prave vrednote. In če se kreditni sistem previsoko nagrmadi nad produkcijo, tedaj je polom neizogiben. Prvi znaki pretečega poloma so bili natezanje kredita v lanskem poletju.

Ali če bi bilo ostalo le pri tem, tedaj bi bili dobili le tipično špekulacijsko krizo in ta bi ne bila tako huda kakor je sedanja. Vse druge stvari so prišle vmes, stvari, ki ne prihajajo enostavno iz kapitalističnega gospodarskega življenja, temveč iz vojnih balkanskih držav in iz našega vojnega oboroževanja.

Nekoč je dejal prav visok gospod, da se ne veseli novih bojnih ladij le zato, ker se z njimi ojači naša brambna sila, temveč tudi zato, ker dobi toliko delavcev posla in zaslužek. Ali pri oboroževanju ni pozabiti druge strani: Da je treba za nove ladje novih državnih dolgov in avstrijska buržvazija kupuje le akcije, za rente se ne zmeni in posledica tega je, da nihče ne kupuje več papirje z gotovimi obrestmi, zaradi tega ni mogoče spraviti v pro-

met zastavnih listov in zato ni mogoče dobiti hipoteknih posojil in ni mogoče graditi hiš. In lahko postavimo ekonomski zakon:

Čim več bojnih ladij se gradi, tem manj stanovanj se zida.

To pa pomenja tudi, da je zadavljen ves stavbinski obrat in vse one industrije trpe, ki uspevajo le, če se grade hiše.

K temu je prišlo še nekaj. Avstrijske banke so bile vajene, da so delale s tujim kapitalom, predvsem s francoskim in ta francoski kapital nam je bil odvzet. Prvi povod je bil še gospodarski. Francoski kapital ima v Šleziji rafinerijo za petroleje, ki ni hotela pristopiti petrolejskemu kartelu. Francosko rafinerijo je naša vlada zaprla. Že to je precej zadelo Francoze. Poleg tega so pa videli francoski kapitalisti, ki imajo največ akcij Južne železnice, da je ogrožen njih profit, ker Južna železnica ni mogla ustreči svojim obveznostim. To je razžalilo francoske kapitaliste. In ker tudi francoska vlada — kakor vse druge vlade — ni nič drugega nego izvrševalni odbor kapitalistov, je nasvetovala francoskim kapitalistom, naj posojajo v Avstrijo manj denarja. Potem je prišla še politična kriza, ki je poostila razmerje med Avstrijo in Francosko. In Francoska je prišla na misel, da zadene Avstrijo gospodarsko, kar je dostikrat nevarnejše od dridnotov. Francoski kredit je bil odtegnjen prav v trenutku, ko se je razvila pri nas blazna špekulacija na zemljišča s francoskim kreditom. To je poostilo krizo.

Dalje! Avstrijska vlada je spoznala, da na Balkanu nekaj vre, da se oborožujejo in grof Berchtold je povabil zastopnike bank in jim dejal: »Gospodje! Računati morate s tem, da bom potreboval lepega dne nekaj milijard vojne posojila, imetje pripravljene rezerve!« In naslednji dan so omejile banke trgovcem v Galiciji, na Češkem in Ogrskem, stavbinskim podjetnikom na Dunaju in tovarnarjem po industrijskih krajih kredit ali ga popolnoma ustavile in posledica je bila, da so bili obrati ustavljeni; na tisoče delavcev je bilo odpuščenih, beda je naraščala v vseh slojih, ali rezerve kapitalov so bile pripravljene za slavni vojni pohod avstrijske diplomacije, ki je končal s takim triumfom!

K temu se je pridružilo še vojno hujskanje, nesramne laži po meščanskem časopisju, mobilizacija. Sedaj so hoteli vlagatelji in hranilnice, denar je romal v nogavice, v Galiciji so ljudje zakopavali denar v zemljo. In če je odvzet denar bankam in hranilnicam, tedaj ga ne morejo posojati trgovcem. Torej zopet odpusti delavcev, omejitev trga, razdrapano narodno gospodarstvo. Seveda mali vlagatelji ne bi bili vsega tega povzročili. Ali veliki patriotje, ki se puste za svoje zasluge za domovino krasiti z redovi in ki sprejemajo plemstvo, pri katerih odločuje mero patriotizma število delnic orožnih tovarn in ki so običajno dajali svoj denar na razpolago potom bank industriji, so sedaj nakupili tuje menice, da so imeli varno zavest.

Če pogine že domovina, saj svojega denarja ne izgube!

Tako smo dobili krizo, čeprav nismo imeli prosperitete, krizo kot rezultat najpoglejše kapitalistične špekulacije, kot rezultat imperialistične politike vladajočih razredov, kot produkt avstrijske bede, ki smo jo izkusili v zadnjih letih tako temeljito. Z mirno vestjo ne more trditi sedaj gospoda, da jih nič ne briga beda brezposelnih in beda širokih množic, katerim je kriza tako obutno prikradala dohodke, da je kriza normalni pojav kapitalističnega gospodarstva in da ni mogoče proti temu ničesar ukreniti. Sedaj lahko določimo krivce in vprašamo jih: »Kaj hočete storiti, da pomagamo onim, katere ste spravili v ta položaj?«

(Dalje prih.)

Dnevne beležke.

— Ljubljanski občinski svet ima redno sejo v petek, dne 14. novembra 1913, ob šestih popoldne v mestni dvorani. Dnevni red: A. Javne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Dopolnilna volitev enega člana: a) personalno-pravnega in b) finančnega odseka. IV. Volitev enega člana upravnega odbora Mestne hranilnice. V. Volitev članov komisij za bodoče deželnozbornske volitve. VI. Personalno-pravnega odseka poročila: 1. o prošnji Franca Hartmanna za podelitev meščanstva; 2. o prizivu Ivana Grila, namjemnika Kolezije, glede uporabe Hribarjevega gaja. VII. Finančnega odseka poročila: 1. o ne nadni škontraciji mestne blagajne dne 6. t. m.; 2. o nasvetu kuratorija mestnega deklškega liceja glede dovolitve kredita K 500 za naučna potovanja licejskega osebja; 3. o prošnji »Dramatičnega društva« za najem skladišča bivšega vojaškega oskrbovališča poleg Narodnega doma; 4. o prošnji »Slovenske Filharmonije« za subvencijo. VIII. Stavbnega odseka poročila: 1. o prizivu Jelke dr. Bretlove proti odluku mestnega magistrata glede demoliranja preostalega dela hiše št. 7 na Turjaškem trgu; 2. o prizivu Jožefa Marinka proti odluku mestnega magistrata glede zgradbe mesarske lope na stavbišču ob Prisojni ulici; 3. o prošnji Jožefa Marinka za spremembo regulacijskega na-

črta na vogalu Prisojne ulice in projektirane Okrožne ceste; 4. o ponudbi Franca Hribernika glede odstopa sveta ob njegovi hiši v svrhu regulacije Martinove ceste. IX. Policijskega odseka poročila: 1. o dopisu mestnega magistrata glede novega imenovanja nekaterih cest in prometnih zvez na Barju; 2. o dopisu c. kr. policijskega ravnateljstva glede dobave rešilnih omarič za policijske stražnike. X. Šolskega odseka poročila: 1. o dopisu mestnega magistrata glede brezplačne zdravniške pomoči ter brezplačnega zajutreka za uboge šolske otroke; 2. o poročilu kuratorija mestnega deklškega liceja glede novega štatuta mestnega deklškega liceja; 3. o nasvetu kuratorija mestnega deklškega liceja glede sistemiziranja učnih mest na tem zavodu. XI. Olepševalnega odseka poročila: 1. o nasvetih komisije glede priznanic za najlepše s cvetjem okrašena okna, pomole itd. XII. Klavničnega ravnateljstva poročila: 1. o računskem sklepu mestne klavnične za leto 1912; 2. o prošnji mesarske zadruge za napravo novih decimalnih tehtnic v mestni klavnici. XIII. Direktorija mestnega vodovoda poročila: 1. o računskem sklepu mestnega vodovoda za leto 1912; 2. o prošnji Petra Schleimerja za odpis večje porabe vode. B. Tajne seje: I. Naznanila predsedstva. II. Odobrenje zapisnika zadnje seje. III. Personalnega in pravnega odseka poročila: 1. o prošnji nekoga uradnika za daljši dopust;

Veliko starost dočakajo

le tisti ljudje, ki vsako bolezen že v kali udušijo, zlasti pri nadihu, tiščanju v prsih, pelanju

v plečah in prsnih bolečinah naj bi vsakokrat takoj rabili Fellerjev zeliščni esenc-fluid z znamko »Elsa-fluid«, ki lušči sliz in lajša bolečine. Za vsak slučaj naj bi bil vedno pri hiši. Pri protinovitih, skrninastih in nevralgičnih bo-

lečinah se je vedno izkazal kot zanesljiv pomočnik. 12 steklenic za 5 kron pošilja franco lekar E. V. Feller, Stubica, Elza trg št. 252, Hrvaško, pri katerem naj bi tudi naročili pristne priznane Fellerjeve odvajalne rabarbara-

kroglice z znamko Elza-kroglice 6 skatlic za 4 krome franko, da je pri zapenjanju, želodčnih krčih itd. to milo, neškodljivo sredstvo pri roki. Oboje moremo svojim čitateljem najtopleje priporočati.

2. o prošnji nekega uradnika stavbnega urada za vstetje provizorne službene dobe; 4. o prošnji dveh uradnikov za pomaknitev v višji činovni razred; 5. o prošnji petero uradnikov za vstetje let v pokojnino. IV. Odseka za službene pragmatike poročila: 1. o prošnji bivših policijskih stražnikov za dovolitev pavšala za uniforme ter uvrščenje v razne kategorije mag. uslužbencev; 2. o raznih prošnjah magistratnih uradnikov in uslužbencev glede določil službene pragmatike. V. Finančnega odseka poročila: 1. o prošnji šolskih slug na c. kr. višji realki za zvišanje prejemkov; 2. o prošnji vdove nekega magistratnega uradnika za zvišanje vdovnine. VI. Obrtnega odseka poročila o prošnjah za razne koncesije.

— **Posledice naše zunanje politike.** Skoraj ne mine dan, da ne bi prihajala poročila o krizah v različnih industrijskih panogah. Tovarne nimajo dela, odpuščajo delavce in zmanjšujejo obrat, delavci in njihove družine pa lahko s kručnimi želodci premišlujejo slavno politiko grofa Berchtolda. Zopet poročajo iz Prage, da je praška železarska industrijska družba odpustila veliko število delavcev in zmanjšala obrat v tovarni v Kladnu. Po vseh oddelkih obrata delajo po en teden, potem pa počiva delo po štirinajst dni in tudi po tri tedne. O božiču pa bodo zaprli ves obrat za najmanj tri tedne.

— **Neenavdano darilo ogrskega mesta delavstvu.** V aprilu letošnjega leta je prišlo organizirano delavstvo v Košicah tamošnji občinski odbor, naj mu občina prepusti hišo ob glavni cesti, last mestne občine, da delavski dom. Občinski odbor je izrekel na to, da je prošnja upoštevanja vredna in je izvolil osemčlansko komisijo, ki je imela nalog, da se pogaja z organiziranim delavstvom o ustanovitvi delavskega doma. Komisija je sklenila, da priporoča občinskemu odboru prepušitev hiše št. 106 ob glavni cesti in 517 štirinajstih sežnjeh obsegaajoče zemljišče za ustanovitev delavskega doma. O zadevi je odločevala občinska seja dne 29. oktobra. Nekateri mestni očetje so seveda nasprotovali, ali referent, magistratni svetnik dr. Ludvik Kormendy, je tako prepričevalno kazal na dolžnost vsakega kulturnega mesta, ugoditi upravičenim zahtevam delavskega razreda, da je občinski svet z vsemi proti štirimi glasovi prepuštil organiziranemu delavstvu hišo in zemljišče.

— **Reveži delajo klerikalcem velike skrbi,** odkar so iz umevnih agitatoričnih namenov postali »socialni«. Reveži so namreč ljudje, zaradi katerih se ne pride lahko v konflikt z drugimi, kajti revež more samo prositi, drugega pa nič ne. Za delavce se je že težje postaviti, kajti tu se pride prav lahko v konflikt z gospodari, kar je včasih zelo neprijetno. Treba je torej najprej vprašati, kdo je delodajalec, in če je mož klerikalec, je treba delavcem dopovedati, da še sami ne vedo, kako dobro se jim godi. Za reveže se torej klerikalci poganjajo. Odkar so v ljubljanskem občinskem svetu, jih imajo venomer na dnevnem redu. Zato bi se izplačalo vprašati, kako se godi revežem tam, kjer so klerikalci sami gospodari. Bog bodi milostljiv revežu na deželi! Kakšna je ubožna preskrba na kmetih, je precej znano. Pasje življenje je pogostoma boljše. Naj je krščanstvo na jeziku veliko kakor Triglav, ljubezen do bližnjega vendar skopni, če je bližnji siromak. Teoretično in praktično krščanstvo gresta narazen, tako, da se nikoli ne snideta. Vendar je treba priznati, da veliko več od malih občin niti ni mogoče pričakovati in da je za tako vas že pravi udarec, če ima dva reveža več nego po navadi. Zato bi bilo treba oskrbo revežev popolnoma preurediti in občine povsem rešiti te skrbi. Za to nalogo je občina veliko premajhna korporacija in dokler bo ona imela brigo za reveže, bodo siromaki vedno izobčenci. Ker na Kranjskem nimamo organiziranih okrajev in okrožij, bi se morala dežela sama lotiti tega dela. Že s tem, kar dandanes občine potrošijo, bi se dalo storiti kaj boljšega, če bi bila sredstva zbrana

in v dobri upravi; pošteno pa bi bilo, da bi tudi dežela sama kaj prispevala v ta namen. Potem ne bi bilo treba, da žive občinski reveži kakor pravi berači. Klerikalci se včasih celo radi pobahajo, da so »moderni« ljudje. Da bi kaj vedeli o moderni preskrbi revežev, pa še nikakor niso pokazali. Pa ne bi bilo odveč, da bi tukaj malo bolj preizkusili svoje krščanstvo.

— **Verni Izraelci.** Pišejo nam: Pred dobrim tednom nas je bilo več v Vevčah, ob kateri priliki sem nabral snovi za člančič, ki je 3. novembra bil objavljen v »Zarji« pod naslovom »Verni Izraelci«. V dotični notici je bilo pomotoma zamenjano ime g. Moškerc, urednika »Slovenca«, z imenom, ki sem ga bil zgrešil. G. Moškerc je vsled tega, kakor sem zvedel, pisal uredništvu »Zarje« precej neokusno pismo. Bodí mu odpuščen. V dotični notici so bila imena postranska stvar, jedro pa je tičalo v opisu razmer, ki vladajo v Vevčah. Pravzaprav bi storil g. Moškerc, če bi govoril na dotičnem shodu, isto, kar je storil njegov strankarski kolega neznanega mi imena. Če se g. Moškerc brani očitanih, navedenih v dotični notici, s tem priznava, da se ne strinja z nastopom svojih strankarskih pristašev v Vevčah in se jih hoče otrestiti. To pravico ima in mu je tudi ne kratimo. Končno me pa veseli, da sem vsaj g. Moškerc pripravil od tega, da noče biti — veren Izraelci! — D.

— **Še enkrat verni Izraelci.** Pišejo nam: Marijapolski kmetje in vevški delavci so bili do zadnjega kakor »verni Izraelci«, ki so kakor vodiški župnik hoteli videti čudeže. Dolgo so zahajali iz Ljubljane razni coperniki v Vevče, pa skušali delati »mirakelne«; ali čudežev, pravih čudežev, ki bi se dali otipati, kakor je to storil župnik vodiški, le ni hotelo biti. Razširil pa se je glas po širni fari marijapolski, in ta glas pravi: Zgodil se je čudež, prav zaresen čudež, zgodil se je v občinski pisarni! Tisti, ki imajo bolj fine nosove, pa vedo še več povedati o tem čudežu. Pravijo, da je prišel nekoč v občinsko pisarno, bogsigavedi ali je bil sam zlo del iz pekla, ali angel z nebes — nekateri celo trdijo, da je bil posebej duh iz vevške papirnice — pa je stresel cel vrečo denarja na mizo, zraven pa je dejal: Na, Jakob Dimnik, župan marijapolski — tu imaš deset tisoč kron. Ti, Mrcina, tajnik občine marijapolske, imaš pa zadosti tri tisoč kron. — Morda nam bo znal častiti »Slovenec« povedati, koliko je resnice na tem čudežu. Tu pojde laže s pojasnilom, ker ne bo treba nobenih mikroskopičnih pripomočkov — zadostoval bo čisto navaden računski stroj. Ker so prebivalci občine marijapolske, posebno pa delavci papirnice v Vevčah zelo verni ljudje, zato hočejo tudi vedeti, če je to res, v kar naj verujejo. Torej: Ali sta župan marijapolski in njegov tajnik res dobila denar od papirnice v Vevčah?

— **Slovenski slikar — šofer.** Z Reke poročajo: Premalo je zanimanja za umetnost, posebno pa, kar se tiče upodabljanja umetnosti. Ni čuda, če se je eden izmed najbolj talentiranih Jakopičevih učencev, g. Pavle Gustinčič, tako rekoč izneveril. Sprejeli so ga v avto-garažo v Voloskem, kjer je čez 5 mesecev koval, kuril in pihal kovaški meh. Dali so mu potem izpričevalo, s katerim ga priporočajo kot mehanika. Nekaj dni potem je napravil na Reki šoferski izpit.

— **Iz pisarne slovenskega gledališča.** Za uprizaritev je postal vodstvu slovenskega gledališča g. E. Gangl svoji dve najnovejši dramski deli: Trilogijo »Dolina solz« (I. Dva svetova. — II. Dedščina. III. Trpin) in dramo »Katka Poljakova«. Ker igralno osebje slovenskega gledališča še ni kompletirano, drami pa staviata na interpretate velike tehniške in duševne zahteve, uprizaro se ta dela takoj, ko bo razpolagalo vodstvo s potrebnimi umetniškimi silami.

— **Ljubljanski »Društveni orkester«** koncertira danes v četrtek pod vodstvom koncertnega mojstra g. Bogumila Černyja v kavarni

Krapš (Škofja ulica). Začetek ob 9. zvečer, vstopnina 40 vin. Za mnogobrojno udeležbo se priporoča odbor ljubljanskega društvenega orkestra.

— **Glince.** V nedeljo, dne 16. t. m. ob 5. popoldne priredi tamburaški klub »Kontrašica« v gostilni »Amerika« jubilejni koncert svojega enoletnega obstoja. Vse prijateljice in prijatelje zabave vabi najvljudneje k udeležbi odbor.

— **Umrli so v Ljubljani:** Marija Kovačič, mestna uboga, 76 let. — Avgust Verdir, sluga, 60 let. — Fran Vizjak, bivši vratar, 28 let. — Mihael Luznar, bivši vratar. — Josip Mirt, voznik, 36 let. — Ana Ažman, delavka, 35 let.

— **Pobegnili sta baje na Balkan** bivši tukajšnji posestnik in plakater Peter Matelič in odvetniški uradnik Anton Žuraj, proti katerima je pri deželnem sodišču uvedena preiskava zaradi hudodelstva geljufije.

— **Liberalne kandidature v Ljubljani.** Snoči so imeli liberalci zaupen sestanek, na katerem so določili kandidature za Ljubljano. V mestni kuriji kandidirata v 1. okraju dr. Novak in prof. Reisner, v drugem okraju pa dr. Tavčar in Adolf Ribnikar. V splošni kuriji kandidira zopet Josip Turk. Pravijo, da je bilo zborovanje precej hrupno.

— **Ljubljanski volilni odbori** vseh okrajev imajo nocoj ob 8. sejo v društvenih prostorih. Posebna vabila se ne izdajajo, pozivamo pa vse člane, da se zanesljivo udeležijo, ker je dnevni red važen. Rešiti je treba razna nujna vprašanja, ki ne trpe zamude.

— **Gledališko društvo »na Jesenicah«** naznanja, da ponovi v nedeljo 16. t. m. dramo v treh dejanjih »Golgota«. Predstava bo v dvorani pri »Jeleni«. Začetek ob treh popoldne.

— **Napačna vest.** Iz Karmelja na Dolenjskem nam pišejo: Pred kratkim so razni časopisi poročali, da je bil tukajšnji rudniški kantiner Jakob Turk aretiran, češ, da se je bavil z izseljevanjem Hrvatov. Ta vest je morala pač po kakšni čudni pomoti priti v časopise, kajti Turk je prost in sploh ni bil aretiran. Iz Dobove, kjer je imel gostinjo in najemu, je odšel, ker je bila vsled hišne prodaje odvzeta dotična koncesija, pa je prišel sem za kantinerja. Ljudje, ki ga poznajo, so se čudili trditvi, da se je bavil z izseljevanjem.

— **I. c. kr. evstr. razredna loterija.** Dne 12. in 14. t. m. se vrši prvo žrebanje te pri nas na novo uvedene loterije. Izžrebalo se bo 2500 srečk in znaša največji dobiček K 60.000, najmanjši pa K 80. Od sobote 22. t. m. naprej bo Ljubljanska kreditna banka v Ljubljani kot opravilnišče c. kr. razr. lot., odnosno njene podružnice v Splitu, Celovcu, Trstu, Celju in Gorici izplačevala dobitke in obenem izdajala obnovitvene srečke za 2. razred. Dosedanji imetelji srečk naj se od tega dne naprej priglajajo, da se jim izroče srečke za 2. razred. Pri tej priliki naj tudi vrnejo srečke za predidni razred. Zadnji termin obnovitvenega roka je 2. december 1913.

— **Kriminalni roman »Živ in mrtev«** se bo predvajal drugi teden od torka do četrta v Kino »Idealus«. V petek Psihander v drami »V naročju strasti. Od danes do četrta rimska drama »In hoc signo vinces!«

Učiteljstvo sežanskega okraja je govorilo.

Znano je, da ne igrajo vladajoči faktorji z nobenim stanom tako frivolne in nelojalne igre kot ravno z učiteljskim. Učiteljstvo je danes najbolj izkoriščen proletarijat. Seveda ne kaže učiteljstvo posebno globokega razumevanja svojega položaja, toda svita se tudi v vrstah te izkoriščane raje.

Dne 6. novembra t. l. je zborovalo sežansko učiteljsko društvo v Štanjelu. Po odboru predlagani dnevni red je učiteljstvo takoj izpremenilo ter postavilo na prvo in edino mesto pogovor o svojem gmotnem položaju. Debata je bila vseskozi silno animirana ter se je po-

vzdignila v momentih do burnosti. Eno je gotovo: Če bi odločilni faktorji videli učiteljstvo v dušo, čitali bi tam abecedo, ki bi jih mogla mnogo naučiti, če so sploh še dovzetni za pouk. Klic je bil to, ki je prihajal kot svarilo od moških, ki so sicer disgustirani, a ne striti; klic, ki ni diktiral pasja ponižnost in resignacija, ampak bojno razpoloženje in odločnost.

Z velikimi koraki prodira v učiteljske vrste spoznanje, ki je sicer grenko, a ravno zato zdravilo, spoznanje, da je hodilo učiteljstvo doslej slabo pot, da so ga vodili njegovi voditelji po stezi, ki drži proč od ljudstva. Učiteljstvo ni našlo niti slovenskega ljudstva, niti samega sebe, a vsak dan je dan novih izkušenj, novega spoznanja, vsak dan je očitneje, da to, kar s slovenskemu učitelju kazala do sedaj fraza, da slovensko ljudstvo, da pri slovenskih magnetov in podeželnih krčmarjev ne tvori slovenskega naroda, ampak le jato vampirjev, ki se rede od krvi slovenskega naroda.

O poteku zanimivega zborovanja bi bilo poročati sledeče posameznosti:

Sklenilo se je pozvati deželno goriško učiteljsko društvo, da umakne svojo petico, s katero je odbor tega društva kršil solidarnost vsega avstrijskega učiteljstva, ker se je postavil v tej petici na čisto separatistično stališče. Obenem se je sklenila resolucija, ki zahteva od deželnega zbora ureditev plač vsega goriškega učiteljstva v zmislu zahtev vsega avstrijskega učiteljstva. T. j. izenačenje učiteljskih prejemkov z onimi državnih uradnikov širinih nižjih plačilnih razredov.

Pri tej priliki je konstatiralo učiteljstvo sež. okraja, da kažejo zopet vsa znamenja, da je učiteljstvo zopet izdano po onih, ki mu od vsaki volilni prilikočnosti hlinijo svoje prijatelje. Potrebno je bilo to konstatirati; a da se v to nezdravo in abnormalno razmerje še bolj posveti, ter da se položijo direktive za nadaljnjo taktiko v boju za izboljšanje gmotnega položaja, pozvalo je učiteljstvo svoj odbor, da deluje na to, da skliče vse goriško učiteljstvo veliki protestni shod v Gorici.

Vihar ogorčenja je zbudila debata o najmanjši plački, ki jo je dobilo sežansko učiteljstvo od svojih talmi-prijateljev v sežanskem okraju nem šolskem svetu. Lansko leto so ti gospodje še varovali videz prijateljstva, letos pa se jim zdi, da sede že dovolj trdno, da lahko vržejo od sebe to hinavsko krinko, ter se pokažejo vsem svojem brutalnem cinizmu, ki je bil in je še vedno karakteristikon velike večine »narodnih« birtov.

Sprejeta je bila tozadevno sledeča resolucija: »Učiteljstvo sežanskega šolskega okraja konstatira sledeče: Zastopniki sežanskih davko plačevalcev so v svoji seji dne 30. oktobra t. št. 1111 že itak malenkostno draginsko doklad petih odstotkov.

V ožgled naraščajoči draginji je ta sklenila cinična pluska učiteljstvu in obraz.

Učiteljstvo smatra to postopanje svojih kruhodajalcev kot skrajno sovražno in žaljivo. Vsem delavcem so se morali v zadnjem čas prejemki povišati, edino učiteljstvu se že itak beraška doklada zopet črta.

Učiteljstvo jemlje to sovrašstvo zastopnikov davkoplačevalcev v okrajnem šolskem svetu v znanje ter jim izreka svoje zaničevanje.

Iz te resolucije zveni gnev in stud nad hinavskimi »prijatelji«. Ni pa slišati, in to je edino razveseljivo dejstvo v tem skrajno žalostnem poglavju učiteljske bede, v tej resoluciji beračenja. Zaničevanje bodi plačilo takim prijateljem, z zaničevanjem pojdi od zdaj naprej učiteljstvo preko teh ljudi na dnevni red. In to je tudi edina pametna in zares narodna politika, pri kateri ni nič izgubiti, a vse pridobiti. Slovensko ljudstvo in slovenski učitelj bosta nič pogrešala, tudi če bo stal med njima birt, ter izjemal kri enemu in drugemu.

Že devetnajstletnica, a enako mlada, sveža. Iz nje rjavih oči je žarelo več duševne vrednosti.

»Glavo si ubijam — pogledjte, s čim!« odgovorila.

»Saj veste, kaj si lahko predstavite,« se je naglo vtaknila vmes gospa Součková in začela zopet plesti. »Katinke je samo učenje in sam knjiga. Le v knjigah in le v knjigah. Z njo se pogovarjati — kaj še —!«

Soumar je v tem vzel knjigo v roke. »To je cel foliant. La femme par Thulié. Vidite, ja, tudi znam malo francoski.«

»Jaz itak razumem le na pol,« je dejala Katinke. »Pomislite, doktor Hanuš mi je to poslal. Govorila sva o emancipaciji, ko je ostala malo pri nas, odhajajoč v Berlin, sedaj mi je pa poslal to knjigo, češ, naj se naučim naravnosti nazirati na žensko vprašanje.«

Soumar je zamahnil z roko.

»Ta Thulié ne dovoljuje ženskam študirati,« je omenila še Katinke, »toda s tem se jaz ne strinjam. Pisala bom to Hanušu. Povejte mi, zakaj ne bi ženske smele študirati — če bi jaz ne mogla študirati? O, v tem se pa ne strinjam z doktorjem Hanušem,« je govorila smehljaje.

Soumar je zopet zamahnil z roko. »Ali se Hanuš mar že sedaj boji ženske konkurence? Ob docenturo ga vendar ne pripravi nobena ženska. Gospa Součková,« je pristavil malo sarkastično, »imenitnega znanca hodemo imeti, ko ga na univerzi naredijo za profesorja. Vsa habilitacija njegova je precej zagotovljena. Nekateri gospodje ga imajo jako radi.«

(Dalej.)

Za resnico.

Roman.

Spisal Jožef Laichter.

(Dalej.)

»Lašek — svetujem ti, drži jezik za zobmi!« se je odzval Jenšovsky. »A navsezadnje, čemu bi se jezila, Hruby! Oba veva, kaj hočeva.«

In takoj so se razgovorili o zadnjih praških demonstracijah, o katerih je Jenšovsky vedel marsikatero zanimivo podrobnost. Pripovedoval je. Nato je pa tlesnil s prsti in dostavil:

»No, sedaj začena pri nas iti vse na okroglo. Kaj bo šele v kimovcu! Hruby, to je hvalevredno od vas, da se žrtvujete in greste v Prago. Ti, Lašek, tudi poberi svoja kopita, da boš dvanaajste na svojem mestu!«

Potem je sedel z Ivanom v vlak. Ivan je opazil, da je v kolodvorski restavraciji plačal namesto Jenšovskega tisti gospod učenjakeškega izraza in da je Jenšovsky hvaležno potrkal gospoda na ramo, rekoč: »Torej le radi-kalno!«

V vlaklu je Jenšovsky takoj začel o Soumarju. Oči so se mu svetile pod škripcem od težko zatajevanje hudobnosti.

»Ta napihnjeneč si misli, da ima patent na državno pravo in na proslavo reskripta,« je izbruhnil naenkrat. »Toda, kar pošteno naj povere, kje se je tega naučil. Tuje perje za svoje izdajati, to je vrhunec perfidije!«

»Kakšno tuje perje?« je Ivan odgovarjal razdraženo. »Soumar ima gotovo svoje lastne načrte in se mu ni treba od nikogar drugega čiti.«

»Saj se je že učil,« je prekinil Jenšovsky. »Vsi ste se učili, vsi ste preživeli metamorfozo — in tajiti, to je le naprednjaška nepoštenost!«

»Jenšovsky — —!« je vzkliknil Ivan. In razjarjena sta sedela drug nasproti drugemu in nista izpregovorila do Podebrad. Tam je k njima prisedel neznan gospod. Ta je razgrnil časopis in začel čitati. Ko je prečital, si je Jenšovsky izposodil list. Pregledoval je in naenkrat vzkliknil Ivanu:

»Kriste, Hruby, saj so Soumarjevega brata včeraj zaprli. Mridva pa tu o njem — —!«

Ivan se je zagledal v Jenšovskega, ne da bi ga razumel.

»Tu imate črno na belem,« je pojasnjeval Jenšovsky in kazal Ivanu. »Sedaj je na vrsti i Soumar. Sicer pa se je to lahko videlo naprej pri Soumarju,« je dodal samosvestno. »Preveč se peča z raznimi živili.«

Ivan niti ni odgovoril. Novica ga je potrla. Vzel je časopis v roko in čital. Nato sta mu omahnili obe roki in rekel je:

»Potem bi bilo konec!«

In Jenšovsky je znil:

»Če bi prišla vrsta na Soumarja? Smešno! Toda njemu — — — — — je dostavljaj bolj zase — — — — — njemu nadutcu bi to temeljito skrhalo greben.«

V tem je Ivan drugič in tretjič prečital novico in se izgubljal v mislih. »Samo da še Soumarja ne bi!« je pogosto ponavljaj sam zase.

»Kaj bi bilo brez Soumarja?«

Pot do Prage se je odsedala počasi. Sklenil je, da prtljago pusti na postaji in od tod odhiti naravnost v Žižkov, da od Soumarja samesa izve natančnejših podrobnosti in se iznebi zmedenosti, v katero je zagazil.

Tako je tudi storil. Poslovil se je od Jenšovskega, spravil prtljago, potem pa odhitel v Žižkov.

XXVIII.

Dan popreje, nego se je Ivan vrnil s kmetov, je korakal Soumar po sedmih zvečer iz Žižkova v Prago. Sel je obiskat gospo Součkovu, stanujočo sedaj tu s Katinco, katera je študirala na učiteljski.

Glava mu je bila polna mračnih misli. Vzemi-rijen je bil in razčlujen. Baš popoldne so zaprli njegovega brata.

Ze ob bližajočem se somraku je zapuščal Žižkov. Ko je dospel do cilja, je bila že popolnoma tema, na ulicah so gorele svetilke. Sel je po stopnicah v drugo nadstropje, zavil na mostovž, stopil mimo dvojih vrat in potrkal na tretja. Od znotraj so se odzvali ženski glasovi, in skozi vrata, ki jih je odprl, je žar luči razsvetlil njegovo obličje.

V kuhinji za mizo je sedela gospa Součková z naočniki in vezla. Katinke je pred sabo imela knjigo. Obe sta pričakoval upirali pogled v vrata in obe sta jako živo pozdravljali Soumarja.

Gospa Součková je vrgla vezenje iz rok in snela naočnike. »To je obisk!« je vzkliknila. »Preje bi se bila nadejala smrti. Popoldne sem pravila Katinici — celih štirinajst dni vas ni bilo pri nas.«

»Nikar se ne bojte, ne prihajam večerjat,« se je izgovarjal Soumar.

»Sva že snedli, za vas ni nič ostalo.«

Soumar je prisedel za mizo. »In vi — — — kaj pa počenete?« se je obrnil h Katinici.

Katinke je smeje se pokazala knjigo. Odkar je pozdravljala pred tremi leti Hanuša v Gradcu, se ni izpremenila. Sicer le bila

In hoc signo vinces!

Novo! V tem znamenju bodeš zmagal!
Ta slika ima tudi slovenske napise. **Novo!**

Predvajanje te velikanske zgodovinske zbirke
od danes dne 13. do petka 13. novembra
Velikanski cirkuški prizori. Izpreobrnitev h krščanstvu. Trpinčenje kristjanov.
Cesar Konstantin sprejme krst. Prikazen sv. križa. Bitka pri Laksu Rubra. Angeli
se prikažejo in strašijo poganske bojevnike. Cesar Konstantin porazi Maksencija.
Šolski mladini priporočljivo.

v Kino-IDEAL v Ljubljani

Predstava traja 2 uri. Vsak dan od 1-3, 3-5, 5-7, 7-9 in od 9-11.
7 dni! V nedeljo tudi ob pol 11. zjutraj.
Cene: K 1.90, 1.60, 1.30, 1, -60. **7 dni!**

Iz mnoge tekom debate, mi je omeniti
tudi mogoče najvažnejše se izjavo, s katero
konstatira učiteljstvo seznanjenega okraja z ozi-
rom na polemiko med »Dnevom« in »Edu-
kacijo«, da nima z »Dnevom« nič skupnega,
tudi ne more biti odgovorno za revolucio-
narni način »Dnevoevega« pisarjenja. »Učiteljska«
tiskarna in »učiteljski« dnevnik sta naslova, ki
ne uporabljata le v svrhu reklame; sezansko
učiteljstvo odklanja to čast, da bi smelo fun-
kcionirati kot stafaža pri streljanju političnih kozlov
zadnjih sezonah pariforce-voja, ki ga je pri-
šlo na nečast slovenskega učiteljstva njegovo
centralno vodstvo v Ljubljani.

VOLILNI SHODI.

V četrtek, 13. novembra, ob 8. zvečer v
Zeleni jami v gostilni pri Smoletu.
V soboto, 15. novembra, ob 8. zvečer v
Mostah v gostilni »Pod lipo«.
V nedeljo, 16. novembra, ob 3. popoldne
na Planini v gostilni »Dediči Boleta«.
V nedeljo, 16. novembra, ob 3. popoldne v
Notranjih gorah v gostilni pri »Pavletu«.
V nedeljo, 16. novembra, ob 3. popoldne
v Zagorju ob Savi v Mihelčičevi dvorani.

Goriško.

— Proč z alkoholom. (Dopis iz Nabrežine.)
Ko smo se vračali v nedeljo od kriške veselice,
kjer smo srečali na poti proti Nabrežini dva nabre-
žinska mojstra, ki sta bila precej natrkana.
Vedel tega sta začela zbadati našo družbo, ki
je bila povsem mirna. Nismo se zmenili za be-
rede, ki jih je povzročal alkohol, temveč smo
bili mirno svojo pot dalje, spominjajoči se pre-
govora: »Pijanemu človeku se ogne voz sena.«
Nato smo se ustavili v Grudnovi gostilni v
Nabrežini in prizor, ki smo ga videli tukaj, nam
je prav jasno pokazal, da ima delavstvo v alko-
holu sovražnika, ki je nevarnejši od kapitali-
stičnega izkoriščevalca. Na žalost moramo po-
vedati, da se je nek delavec tako navžil alko-
hola, da ni vedel kaj dela, da ni mogel več uva-
ževati pomirjevalnih besed svojih prijateljev.
Ko je delavec zagledal stražnika, je šel prav
obesnel. Nato sta prišla dva orožnika, ki sta
z nerazsodnim človekom tako nečloveško
postopala, da nam je vsem zavrela kri. Ravna-
la sta z njim nezmerno gadno, gadnejše se ne po-
topa niti z živino. Ko je pijani človek najbolj
živjal in se zaletaval po nabrežinskem trgu, sta
kopila orožnika z nasajenimi bajoneti predenj,
akor da bi imela opraviti z najhujšim razboj-
nikom. Pograbila sta ga in ga vlekle nekaj časa
okoli živino. Kako lahko bi se bil zaletel od
alkohola prevzeti človek v bajoneti. Kdo bi pre-
vel potem odgovornost? Ali je bilo potrebno
zastavljati tega človeka taki nevarnosti? Ali
je to predvsem v zmislu postav? Saj je bil de-
lavec od alkohola in svojega prejšnjega eno-
stranskega divjanja tako oslabil, da ga niso nesle
več noge. Lahko bi ga torej bili orožniki spra-
vili na varno z golimi rokami ne pa z nasaje-
nimi bajoneti. Ko so ga spravili v zapor, so se
orožniki obnašali tako provokatorično z besed-
nami in z obnašanjem, da bi bilo prav lahko
prišlo do večjih izgrediv. Delavci! Spoznajte
vendar že, da je alkohol naš največji sovraž-
nik, ker nam jemlje telesno in duševno moč.
Proč s tem strupom! Denar, ki ga izdajamo za
alkohol, porabimo raje za našo izobrazbo, ki
mo jo vse bolj potrebujemo. Koliko družin je že
propastil alkohol! Koliko ljudi je že spravil
v ječo in blaznico! Naše geslo bodi: Proč z
alkoholom in več izobrazbe!

— Električna centrala na Goriškem. Name-
stava elektrarna iz Furlanije čez Kras, čez
Gorico v Soško dolino je baje reč, ki se bo naj-
brže uresničila. Družba, ki namerava zgraditi
to veliko podjetje je na neumornem delu. Ako
je uresniči načrt, potem bodo občine na Krasu,
goriške okolice in soške doline preskrbljene z
električno razsvetljavo. Nekatera starejšinstva
v goriški okolici so se že bavila s to zadevo.
Družba za napravo centrale je baje že vpra-
šala ponekod lastnike zemljišč za odkup sveta.

Trst.

— Zborovanje državnih nameščencev. V
nedeljo 9. t. m. popoldne se je vršil v gledali-
šču Fenice sijajen shod državnih nameščencev,
ki so tako protestirali proti trdovratnemu za-
vlačevanju službene pragmatike. Shodu sta
predsedovala carinski revident g. Sterle in fi-
nančni svetnik dr. Marcocchia. Poročal je
poštni oficijal Bellotti. Govorili so še uslužbe-
nec Karol Parcolat, poslanec Gasser, poštni ofi-
cijal Nalls in sodrug Oliva. Vsi govorniki so bili
burno pozdravljeni. Soglasno in z navdušenjem
je bila sprejeta resolucija, ki zahteva takojšnjo
udeležitev službene pragmatike, zboljšanje
plač in uvedbo pristaniške doklade.

— Opčine. V tukajšnji podružnici »Ljud-
skega odra« je predaval zadnjo soboto sodrug
Rudolf Golouh o predmetu: »Naši daljni cilji«.
Predvajanje je bilo izredno lepo obiskano in
navzoči priredili čislarnemu sodrugu prisrče-
ne ovacije v zahvalo za lepa izvajanja. V so-
boto 15. t. m. ob 8. zvečer pa predava sodrug
Regent o komunističnem manifestu.

Državni zbor.

Dunaj, 12. novembra.

Današnja seja je bila razdeljena na tri raz-
prave. Debata o Stürgkhovem odgovoru se še

nadaljuje, debata o brambnem načrtu je hvala
rusinski obstrukciji tam, kjer je bila, v debati
o Pacherjevem predlogu je pa socialist pove-
dal nemškimi nacionalcem nekoliko gorkih res-
nic. Debata zaradi prekršene ustave na Če-
škem ni podala doslej nič zanimivega; razni
govorniki jo sploh zlorabljajo, da govore o po-
vsem drugih rečeh, n. pr. Grafenauer, Okuni-
jevsky, Perić.

Seja.

Predsednik dr. Sylvester odpravlja sejo pet
minut po desetih. Pričenja se takoj

debata o Stürgkhovem odgovoru.

Dr. Šmeral (češ. soc. dem.) pravi, da je
včerajšnje glasovanje za Nemce dokaz, da je
narodna sprava potrebna, ker germansko-rom-
anske večine ni. Kar se tiče kompetence de-
želne zbor, je bilo delavstvo doslej le pred-
met absolutističnega gospodstva. Faktični po-
ložaj delavstva se ni z uvedbo upravne komi-
sije nič izpremenil. Zamenjale so se le osebe, ki
so vladale deželo brez udeležbe delavskega
ljudstva, torej absolutistično proti delavskemu
ljudstvu. Če ni mogoče, da bi se uvedlo pravno
stanje v deželi brez vladarskega akta, tedaj se
razume, da so češki socialni demokratje pri-
pravljali nastopiti za izpremembo deželne
ustave, toda tako, da pridejo tudi doslej izklju-
čeni sloji prebivalstva do ustavnega življenja.
Če se ne izpolnijo njih zahteve glede na vodilno
reformo, nimajo socialni demokratje nobenega
zanimanja za ureditev nadaljnjih razmer na Če-
škem.

Dr. Fiedler (mladoček) pravi, da Nemci
z obstrukcijo niso mogli doseči narodne avto-
nomije, pač pa so povzročili za oboj naroda
ponižujoče stanje neustavnosti. Tiste sile, ki jo
vlada navaja, da bi opravičila svoje izjemne
ukrepe, ni bilo. Nevarno bi bilo, če bi se šlo
dalje po tej poti. Najzanesljivejša pot bi bila ta,
da sedeta oboj naroda zopet k pogajanju in da
se reši najprej volilna reforma in jezikovno
vprašanje. Govornik sviri, naj se sprava nikar
ne okroira.

Grafenauer (slov. kler.) pravi, da bi
imela vlada na Koroškem največ pravice za
upravno komisijo (!). Vlada je pričela z reše-
vanjem jezikovnega vprašanja zato na severu,
ker je na jugu že rešeno (?) v korist Nemcem.
Uradništvo ni nič drugega kakor eksekutivni
organ gospodov v Volksratu, zato je nesram-
nost, če se od njega zahteva, da naj glasujejo
za regulacijo uradniških plač. Nadalje govori
Grafenauer o jezikovnih razmerah na jugu in
o predsedniku višjega deželnega sodišča Pitt-
reihu.

Dr. Lodgman (nem. nac.) pravi, da so
Nemci zadnji čas izključili vsak dvom, da ni-
majo nobenega vzroka, da bi bili odvetniki se-
danje vlade, ki ni ne le v narodnih, ampak tudi
v gospodarskih vprašanjih popolnoma odrekla.
Za Nemce je vprašanje jezikovne omejitve na
Češkem najvažnejše! Čehi tudi za bodočnost
ne smejo smatrati deželne zbor za parla-
ment, ki bi bil enak državnemu zboru. Tudi
vlada je kriva sedanjih razmer. Rešitev narod-
nega vprašanja se ne da trajno odgoditi, vlada
pa noče razumeti tega, pa le krpa. Hudo očita
govornik vladi, da ne predloži »ex Kolsko« na
sankcijo. Če Avstrija sama ne bo znala rešiti
narodnih vprašanj, se lahko zgodi, da bo prei-
alističe rešeno od zunaj.

Dr. Okunjevsky (Rusin) pravi, da se
izkušnje z deželnimi avtonomijami le slabe. Ne-
ugodni gospodarski položaj Galicije je pripisati
le deželni upravi.

Perić (Hrvat) govori o zunanji politiki
in pravi: Pridobili smo le enega nezanesljivega
prijatelja, Bolgarsko, žanjemo pa sovraštvo
Srbije, Črne gore in Grške in povrh smo si še
Rumunijo napravili za sovražnico. Madjarom
na lubo se žrtvujejo interesi vseh narodov. Na
Hrvaškem so še vedno nezakonite razmere
Zopet mislijo preslepiti Hrvate.

Debata o Stürgkhovem odgovoru se pre-
kine, da se nadaljuje specialna debata o

davku na žganje.

Posl. Zahajkijevič (Rusin) se oglaš-
a za »stvarjen popravek« in polemizira 2 in pol
uri s Kurilovičem.

Nato se prekine ta razprava in nadaljuje
debata o Pacherjevem nujnem predlogu zaradi

učiteljskih plač.

Hillebrand (nem. soc.): Nationalver-
band sili danes zbornico, da razpravlja o tem
predlogu, včeraj je pa naložil svojim članom,
da morajo glasovati za neizpremenjen finančni
načrt. To se pravi imeti učitelje za norca. Če
hočejo nemški nacionalci res pomagati učite-
ljem, morajo glasovati za socialistični predlog,
da se od državnih preodkazov določi 20 miljo-
nov za učitelje.

Po nekaterih interpelacijah se zaključí seja
ob 8. zvečer.

Zadnje vesti.

POLJAKI IN RUSINI.

Dunaj, 13. Včeraj so se pričele nove obrav-
nave zaradi volilne reforme za galški deželni
zbor. Popoldne je imel grof Stürgkh napove-
dano konferenco s poljskimi strankami večine.
Namestnik Korytowski se je pripeljal na Dunaj
ter je konferiral s Stürgkhom in s poljskim mi-
nistrom Dlugoszem.

ADM. RIPPER GALIŠKI NAMESTNIK?

Lvov, 13. »Gazeta Wieczorna« pravi, da
bo, če odstopi Korytowski, baje admiral Rip-
per, ki je rojen v Podgorcih pri Krakovem,
imenovan za njegovega naslednika (?)

OGRSKI DRŽAVNI ZBOR.

Reško vprašanje.

Budimpešta, 13. Reški poslanik Vio je vče-
raj interpeliral Tiszo, če hoče napraviti konec
neustavnemu stanju na Reki in odpoklicati
vladnega komisarja, katerega določbe ogrske
ustave ne poznajo. Če propade italijanski ele-
ment, ne postane Reka ogrsko, ampak hrvaško
mesto.

Grof Tisza odgovarja, da želi vlada obno-
viti harmonije. Vlada ni suspendirala avtono-
mije, ker so pa člani zastopstva štrajkali, je
morala vlada poiskati edini mogoči izhod. Avto-
nomne oblasti so krive, da se niso v 4 tednih
razpisale volitve, ker ni bilo volilskih imenikov.
Vlada ne zahteva nič drugega, kakor da izpol-
njuje mestno zastopstvo svojo dolžnost in po-
maga vladi, da pride suverenost ogrskega za-
konodajstva na Reki do veljave. Kaj naj postane
iz Reke, če se prekine vez z Ogrsko?

Posl. Vio pravi, da vzame odgovor na
znanje.

KOŠUTOVA BOLEZEN.

Budimpešta, 12. Košutovo stanje se je ne-
varno poslabšalo.

IGRALNIŠKA ZADEVA.

Budimpešta, 13. Prometna družba je po-
novno pozvala vlado, naj ji do 17. t. m. vrne
1.400.000 kron, ki jih je dala za dispozicijski
fond, če ne vloži proti Lukacsu in proti erarju
civilno tožbo, povrh pa še proti Lukacsu in proti
državnemu tajniku Jeszenskemu kazensko
ovadbo zaradi goljufije.

HRVAŠKO VPRAŠANJE.

Budimpešta, 13. Baron Skerlec je izjavil,
da je rešitev ogrsko-hrvaškega vprašanja po-
polnoma v tiru. Za sedaj še ne more govoriti o
podrobnostih, ker še ni končano pogajanje.

SBRIJA IN ČRNA GORA.

Belgrad, 13. Podpis pogodbe s Črno goro
se je zadnji hip zavlekel, ker je nastal nespo-
razum glede na nekatera detaljna vprašanja, ki
se tičejo diplomatskega zstopanja Črne gore
in vojaške pomoči, ako pride Srbija v kakšen
konflikt.

GRŠKO - TURŠKI SPORAZUM.

Turki podpišejo.

Carigrad, 13. Včeraj popoldne se je sešel
ministrski svet pri velikem vezirju in se je
posvetoval o besedi grško - turške mirovne
pogodbe. Dasi ni objavljena uradna izjava, mi-
slijo poučni krogi, da so turški delegati dobili
nalogo, naj podpišejo pogodbo. To se najbrže
zgodi danes.

BOLGARSKE VOLITVE.

Sofija, 13. Pri občinskih volitvah je doslej
izvoljenih 75 odst. liberalcev; ostali so agrarci,
demokratje in socialisti. Najmanj je Cankovi-
stov.

BOLGARSKI VJETNIKI NA GRŠKEM.

Sofija, 13. Dognano je sedaj, da so Grki
osemdeset bolgarskih vjetih vojakov z lađe
»Pelops« pometali v morje. Dvanajst drugih
vojakov so izmučili do smrti. Nekateri potniki
so bili priče.

POTRES.

Novi Jork, 12. Iz Lime brzojavljajo, da je
potres v petek popolnoma razdejal mesto Aban-
cay ob Ampurinattu. Dvesto oseb je mrtvih. Na
tisoče ljudi je ostalo brez pristrešja.

Odgovorni urednik Etbin Kristan.

Izdaja in zalaga založba »Zarje«.

Tisk »Učiteljska tiskarna« v Ljubljani.

Zakaj pač?

je »Pravi : zagrebški Franck :
tako priljubljen pri naših
gospodinjah?

Le zaradi svojih prednosti!
krepak okus,
zlatorujava barva,
nedosežna izdatnost

Tovarniška znamka:
Kavin mlinček.

el em 151/25-648

Naznanilo in priporočilo.

Podpisani se usojam slavnemu občinstvu v ljudno naznanjati, da sem otvoril

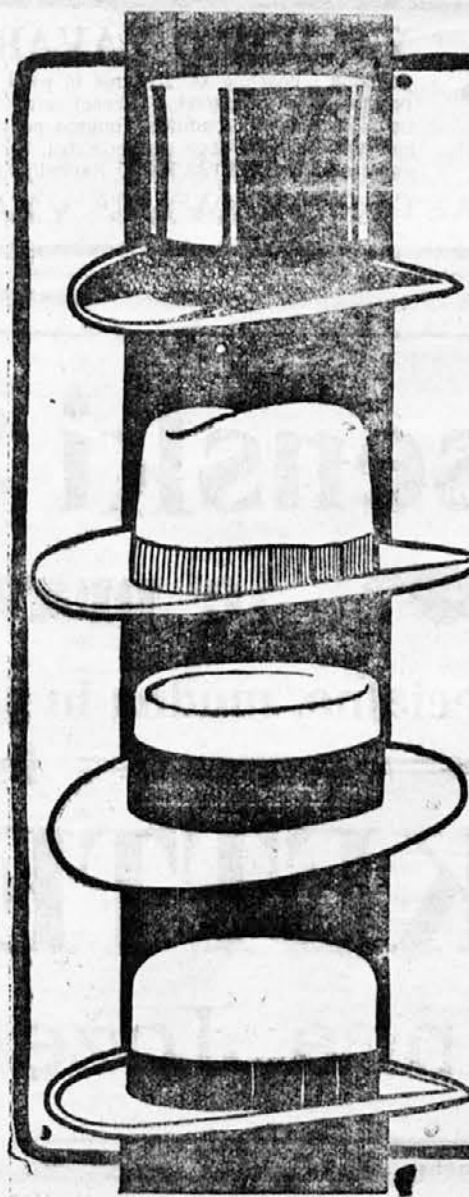
trgovino z usnjem

v Ljubljani na Erjavčevi cesti šte. 2

nasproti jubilejskega gledališča.

V zalogi imam veliko izbor domačega in inozemskega usnja, kakor znamke Blumenthal in Grison, Chev-
reaux, potem Ideal, Cornelius Heyl Box, nadalje vse čevljarske potrebščine kakor tudi zgornje dele,
razne trakove, zaponke itd. — Nadalje razne krete: Globin, Globus, Erdal, Afrikan ter Sokolska krema
vse po najnižjih cenah.

Alojzij Šestak, trgovec z usnjem.

Klobuki
Cilindri
Čepice
Kravate
Rokavice
Srajce
Nogavice
Žepni robci
Naramnice
Dežniki

Prof. Jagrovo

Trikot perilo

Za lovce:

Pletene telovnike
Dežne plašče itd.

Modna in športna trgovina

P. Magdič,

Ljubljana,

nasproti glavne pošte.

B. Götzl

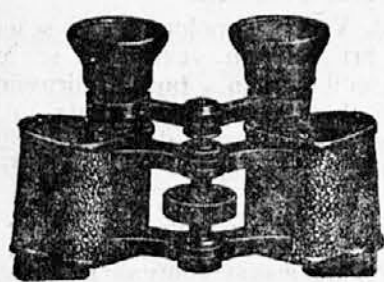
Ljubljana, Mestni trg št. 19. -- Stari trg št. 8.

Krasne novosti jesenskih in zimskih oblek, površnikov domačega izdelka.
Za naročila po meri največja izbira tu- in inozemskega blaga.

Brez konkurence!

Solidna postrežba.

Najnižje cene.

K. JURMAN OPTIK IN ŠPECIALIST Šelenburgova ulica

Optični zavod z električnim obratom. — Aparati, poljska kukala, daljnogledi.
Za prvovrstno tehniko se jamči. — Popravila se izvršujejo v lastni delavnici.

Okrajna bolniška blagajna v Ljubljani.

Pisarna: Turjaški trg št. 4, prvo nadstropje.
Uradne ure so od 8. zjutraj do 2. popoldne.
Ob nedeljah in praznikih je blagajna zaprta.

Zdravnik blagajne	Ordinira		Stanovanje
	dopol.	popol.	
Dr. Zajec Ivan splošno zdravljenje	—	1-3	Franciščanska ul. št. 2, II. nadst.
Dr. Košenina Peter splošno zdravljenje	1/211-1/21	—	Dunajska cesta št. 6, pritličje
Dr. Robida Jan splošno zdravljenje	11-12	2-3	Dalmatinova ul. št. 3, pritličje
Dr. Ipavic Benjamin splošno zdravljenje	10-12	—	Mestni trg št. 3, I. nadstropje
Dr. Bock Emil očesne in ušesne bolezni	10-12	2-3	Franciščanska ul. št. 4, pritličje
Dr. Demšar Jernej kožne in spolne bolezni	8-1/2 10	3-5	Prešernova ulica št. 3, III. nadst.

Člani, ki potrebujejo zdravniško pomoč, se morajo zgledati v pisarni bolniške blagajne, da se jim izstavi nakaznico, za zdravnika (bolniško zglasnico); brez te ordinirajo zdravniki le v nujnih slučajih. Troškov, ki nastanejo, kadar zboleli član vam pozove druge zdravnike, da ga lečijo, ne povrne bolniška blagajna. Od blagajniškega zdravnika izpolnjeni bolniški list se mora takoj oddati v blagajniški pisarni. Ob nedeljah in praznikih se ordinira le v nujnih slučajih. Za vstop v bolnico je treba nakaznice. Bolniščnina se izplačuje vsako soboto, če je ta dan praznik, pa dan prej od 8. zjutraj do 1. popoldne. S pritožbami se je obračati do načelnika blagajne.

Načelstvo.

Varčne gospodinje!

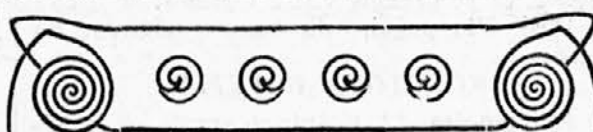
Sladni čaj Dr. pl. Trnkoczyja sladni čaj daje vsakomur kri, moč, živce, spanje, cvetoče lice, okusen zajtrk. Pri dojenčkih nadomešča materinsko mleko in umirja dojenčkov omejuje. Pri bolnih se dosežejo izvrstni uspehi. Na vsak način prihranijo gospodinje 50 odstotkov pri gospodinskih izdatkih, tudi pri mleku in sladkorju. Vsak dan prihajajo naročila s priznanji. Naroča se pri izdelovalcu le-karnarju Trnkoczyju v Ljubljani zraven rotovža, ki je s sladnim čajem izgovil svojih osem zdravih otrok. Po pošti 5 zavitekov po 1/4 kg 4 K franko. Po 60 vinarjev se dobi povsod tudi pri trgovcih. Glavna zaloga na Dunaju v lekarnah Trnkoczy; Schönbrunnerstrasse 109, Radetzkyplatz 4, Josefstadtstrasse 25, v Gradcu Sackstrasse 4. — Dobi se tudi v vseh prodajalnah konzumnega društva za Ljubljano in okolico.

Na izbiro pošilja tudi na deželo: Krasna krila, kostume, nočne halje, perilo, plašče, kožuho-vino in vse modno blago.

Bluze

M. Krištofič - Bučar
Ljubljana, Stari trg št. 9. Lastna hiša.

Neprekosljiva v otroških oblekah in krstni opravi.
Solidna trdnost.

Kavarna

Unione v Trstu

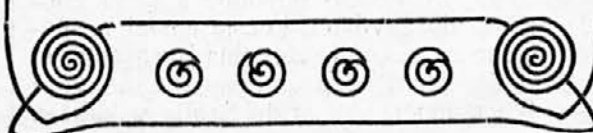
ulica Caserma in Torre Bianca

Velika zbirka političnih in leposlovnih re-vij in časnikov v vseh jezikih.

Biljardi.

Shajališče tržaških in vnanjih sodrugov.

Postrežba točna. — Napitnina je odpravljena.

Učiteljska tiskarna

Ljubljana, Franciščanska ul. 8

r. z. z. o. z.

Tiskovine za šole, župan-stva in urade. Najmoder-nejše plakate in vabila za shode in veselice.

Letne zaključke

za društva.

Najmodernejša uredba za ti-skanje listov, knjig, brošur, muzikalij itd.

Stereotipija. Litografija.

Konsumno društvo rudarjev v Hrastniku

registrovana zadruga z omejenim jamstvom
priporoča svojo bogato zalogo zimskega blaga vseh vrst špecerijskega blaga, otroških oblek, nogavic, čevljev, srajc itd. po najnižji ceni. Toči se tudi v svoji lastni gostilni pristna bi-zeljiska, dalmatinska in istrska vina. Pristni re-fosco in „Adria Perle“.

Vabi se toraj cenjene člane, da vse svoje potreb-ščine nabavljajo v svojem lastnem podjetju. Član lahko postane vsak. Delež znaša 20 kron. Načelstvo.

40 letni uspeh, ki ga potrjujejo na tisoče priznanj.

Želodčna tinktura

lekarnarja Piccolija v Ljubljani

krepi želodec, pospešuje prebavo in je odvajalna. 1 stekleničica velja 20 vin.

Naročila spre-jema lekarna G. Piccoli, Ljubljana.

Moderne kožuhovine za dame, kakor mufi in ovratnice, otročje garniture, kožuhovinaste čepice, ovratnice in rokavice za go-spode v obilni izbiri in poljubni ceni v modni in športni trgovini

P. Magdič, Ljubljana, nasproti glavne pošte.

Ivan Jax in sin Ljubljana

Dunajska cesta št. 17

priporoča svojo bogato zalogo

šivalnih strojev

in stroje za pletenje (Strickmaschinen) za rodbino in obrt.

Pisalni stroji Adler.

Vozna kolesa.

Ceniki se dobe zastonj in franke.

SLAVIJA

GENERALNI ZASTOP „SLAVIJE“ VZAJEMNO ZAVAROVALNE BANKE V LJUBLJANI.

VZAJEMNO ZAVAROVALNA BANKA V PRAGI, ki je največji slovanski zavarovalni zavod v Avstriji, se najtopleje priporoča ter vabi p. n. slovensko občinstvo, da sklepa zavarovalne pogodbe, posebno za življenje in proti požaru le pri njej. — BANKA „SLAVIJA“ ima posebno ugodne pogoje in prikladne načine za zavarovanje življenja. Njeni tarifi za preskrbitebje je za starost, za slučaj smrti roditeljev, za otrok, so najcenejši. Ona razdeljuje ves čisti dobiček svojim članom. Življenske police banke „Slavije“ so neizpodbitne in nezapadle. Gmotno podpira banka „Slavija“ narodna društva in organizacije, prispeva k narodnim dobrotinam namenom in stremi za izboljšanjem in osamosvojitvijo narodnega gospodarstva. Ogromni rezervni fond nad K 58 milijonov jamčijo za popolno varnost. Čistega dobička je do sedaj izplačala svojim članom življenjskega oddelka K 2.783.740-70 Kapitalij in škod pa je do sedaj izplačala K 123.257.695 77. Vsa pojasnila daje ter cenike in razkazila razpošilja drage volje in poštne prosto

Jesenski klobuki, čepice, kravate, raznovrstno perilo i. t. d.

je pravkar došlo!

Specialna, modna in športna trgovina za gospode in dečke

J. KETTE, Ljubljana

Franca Jožefa cesta št. 3.

